Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

Ïðîåêò

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА

(обн., ДВ, бр. 107 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 18 от 2004 г., бр. 18 и 95 от 2005 г., бр. 30, 65 и 74 от 2006 г., бр. 49, 55 и 59 от 2007 г., бр. 36, 43 и 98 от 2008 г., бр. 35, 41, 42, 82 и 103 от 2009 г., бр. 54 и 97 от 2010 г., бр. 35 и 47 от 2011 г., бр. 38, 54 и 82 от 2012 г. и бр. 15, 20, 23, 59 и 66 от 2013 г.)

§ 1. В чл. 9 се правят следните изменения:

1. В ал. 2, т. 2 думите „Държавната комисия за енергийно и водно регулиране” се заменят с „Комисията за енергийно и водно регулиране”.

2. В ал. 4 думите „Държавната комисия за енергийно и водно регулиране” се заменят с „Комисията за енергийно и водно регулиране”.

§ 2. Наименованието на раздел I от глава трета се изменя така:

„Комисия за енергийно и водно регулиране“.

§ 3. В чл. 10, ал. 1 думите „Държавната комисия за енергийно и водно регулиране” се заменят с „Комисията за енергийно и водно регулиране”.

§ 4. В чл. 11 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 накрая се поставя запетая и се добавя „който заседава в предвидените в този закон състави“.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Председателят и членовете на комисията се избират и освобождават с решение на Народното събрание.”

3. Алинея 4 се отменя.

4. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Изборът на нови членове на комисията се произвежда не по-рано от три месеца и не по-късно от един месец преди изтичането на мандата на действащите членове. Членовете на комисията продължават да изпълняват функциите си и след изтичането на мандата им до встъпване в длъжност на новите членове.”

§ 5. В чл. 12 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) За членове на комисията могат да бъдат избирани дееспособни български граждани, които:

1. имат завършено висше образование с образователно-квалификационна степен „магистър”;

2. притежават професионален опит не по-малко от 10 години, от които най-малко пет години:

а) в енергетиката – за четирима от членовете на комисията, от които един с опит в сферата на природния газ;

б) във водоснабдяването и канализацията – за двама от членовете на комисията;

3. не са осъждани на лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер.“

2. Алинеи 3-4 се отменят.

3. Създава се ал. 6:

„(6) За председателя на комисията се прилагат изискванията по ал. 1, т. 1, т. 2, букви „а“ или „б“ и т. 3.”

§ 6. Създават се чл. 12а-12в:

„Чл. 12а. (1) Предложенията за избор на председател и на членове на комисията се правят от народни представители и от парламентарните групи.

(2) Българските юридически лица с нестопанска цел, регистрирани в обществена полза в сферите, регулирани по този закон, по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги и по Закона за защита на потребителите, както и национално представените организации на работодателите и на работниците и служителите могат да правят предложения за назначаване на членове на комисията до народните представители и парламентарните групи. Когато народен представител или парламентарна група направи предложение въз основа на предложение на юридически лица с нестопанска цел или национално представена организация на работодателите и на работниците и служителите, това се отбелязва в предложението.

(3) Предложенията и професионалните биографии на кандидатите се публикуват на интернет страницата на Народното събрание.

(4) Публикуването на предложенията и на документите по ал. 3 се извършва в съответствие със Закона за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация.

(5) В 14-дневен срок от публикуването на кандидатурите всеки кандидат представя в Народното събрание писмена

концепция за развитието на регулирането в съответната област и за работата си като член на комисията. Защитата на концепцията на всеки кандидат се излъчва на живо по интернет.

(6) Обсъждането на кандидатурите и изборът на членове на комисията се извършва по правила, приети от Народното събрание.

Чл. 12б. Народното събрание избира поотделно председателя и всеки от останалите членове на комисията.

Чл. 12в. (1) Мандатът на член на комисията се прекратява предсрочно от Народното събрание:

1. при подаване на оставка;

2. при установяване на несъвместимост с изискванията по този закон за заемане на длъжността;

3. при фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си повече от 6 месеца;

4. когато е осъден на лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер с влязла в сила присъда;

5. при влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси;

6. при смърт.

(2) При предсрочно прекратяване на мандата на член на комисията в двумесечен срок Народното събрание избира нов член на комисията, който довършва мандата на предсрочно освободения.”

§ 7. В чл. 13 ал. 1-5 се изменят така:

„ (1) Комисията заседава по организационни и финансови въпроси в общ състав, който включва председателя и останалите членове на комисията.

(2) Комисията заседава в два специализирани състава, както следва:

1. състав „Енергетика“, който включва председателя и членовете с опит в енергетиката, когато се разглеждат въпроси в областта на енергетиката;

2. състав „Водоснабдяване и канализация“, който включва председателя и членовете с опит във водоснабдяването и канализацията, когато се разглеждат въпроси в областта на водоснабдяването и канализацията.

(3) Заседанията на комисията са редовни, ако присъстват две трети от членовете на съответния състав, и решенията се приемат с мнозинство от членовете на съответния състав.

(4) Комисията в съответния специализиран състав се произнася с мотивирани решения, които са индивидуални или общи административни актове.

(5) Заседанията на специализираните състави на комисията са открити, освен в случаите, когато се оповестява защитена по закон информация. В тези случаи заседанията се провеждат при закрити врата, като на тях могат да присъстват само страните по съответното производство. Решенията се вземат в открито заседание и се обявяват по ред, определен в правилника по чл. 16, ал. 2."

§ 8. В чл. 14 се създават ал. 5 и 6:

„(5) Комисията взема решения по безпристрастен и прозрачен начин, като гарантира, че тя и администрацията й действат независимо от пазарни интереси, както и че не търсят или не получават преки инструкции от правителството или от друго публично или частно лице при изпълнение на регулаторните им функции, посредством спазването на следните правила:

1. спазват Конституцията, законите и подзаконовите нормативни актове;

2. вземат решения, без да се влияят от лични и корпоративни интереси, като се ръководят от това, което би било най-полезно за обществото и за гражданите на Република България;

3. консултират се с обществеността, като преценяват ползите и вредите от своите решения;

4. уважават и зачитат правата на гражданите;

5. проявяват безпристрастност и не допускат дискриминация при вземане на решения в кръга на служебните им задължения.

(6) Изискването по ал. 5 не засяга тясното сътрудничество, при необходимост, с други национални органи, нито общите политически насоки, давани от правителството, които не са свързани с регулаторните правомощия и задължения на комисията."

§ 9. В чл. 15 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Комисията публикува на интернет страницата си предложенията на енергийните предприятия и на В и К операторите за утвърждаване на цени заедно с всички изходни данни, протоколите от проведени открити заседания и обществени обсъждания, решенията на комисията, включително начина, по който са гласували членовете на комисията, приетите нормативни актове, правила, методики и указания."

§ 10. В чл. 16, ал. 2 думите „устройствен правилник, приет от Министерския съвет" се заменят с „правилник за дейността, приет от комисията".

§ 11. В чл. 20, т. 4 думите „Министерския съвет“ се заменят с „Народното събрание“.

§ 12. В глава трета, раздел II се създава чл. 20а:

„Чл. 20а. (1) Комисията за енергийно и водно регулиране в общ състав по чл. 13, ал. 1:

1. приема правилник за устройство на дейността си;

2. приема проект на годишен бюджет, финансов отчет и отчет за дейността.

(2) Отчетът за дейността по ал. 1, т. 2 се публикува и включва резултатите от контрола за недопускане ограничаването и нарушаването на конкуренцията на енергийните пазари и за тяхното ефективно функциониране, като комисията изпраща доклада до Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (АСРЕ) и до Европейската комисия. Отчетът включва също и доклад от проверка на резултатите от подзаконовите нормативни актове и от решенията, които комисията е издала.”

§ 13. В чл. 21, ал. 1 се правят следните изменения:

1. В основния текст думите „Държавната комисия за енергийно и водно регулиране“ се заменят с „Комисията в състав „Енергетика“.

2. Точка 26 се отменя.

3. Точка 32 се отменя.

§ 14. В чл. 69а, ал. 2 думите „Държавната комисия за енергийно и водно регулиране” се заменят с „Комисията за енергийно и водно регулиране”.

§ 15. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. Създават се т. 41г и 41д:

„41г. „Професионален опит в енергетиката” е опитът, придобит при изпълнение на служебно и/или трудово правоотношение на ръководна или експертна длъжност в държавната администрация на държавните органи за управление на енергетиката, в търговските дружества с предмет на дейност, подлежащ на лицензиране по този закон или на концесиониране по Закона за подземните богатства, в научни институции или търговски дружества, обслужващи тези дейности, както и опитът, придобит при консултантска дейност, включително адвокатска практика във връзка с изпълнението на посочените дейности.

41д. „Професионален опит в областта на водоснабдяването и канализацията” е опитът, придобит при

изпълнение на служебно и/или трудово правоотношение на ръководна или експертна длъжност в държавни или общински органи за управление на дейностите по водоснабдяване и канализация, във висши училища, в научни организации или в търговски дружества с предмет на дейност, подлежащ на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, както и опитът, придобит при консултантска дейност, включително адвокатска практика във връзка с изпълнението на посочените дейности.”

2. Точки 59 и 59а се отменят.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 16. Народното събрание избира председател и членове на Комисията за енергийно и водно регулиране в срок три месеца след влизането в сила на този закон. Членовете на Комисията продължават да изпълняват функциите си до встъпването в длъжност на новите членове по досегашния ред.

§ 17. (1) Специализираните състави на комисията през първия мандат се обновяват по жребий, като обновяването не се прилага за председателя на комисията.

(2) След изтичането на 3-годишен срок специализираните състави се обновяват, както следва:

1. състав „Енергетика" - с двама членове;

2. състав „Водоснабдяване и канализация" – с един член.

§ 18. В Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги (обн., ДВ, бр. 18 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 30, 65 и 102 от 2006 г., бр. 102 от 2008 г., бр. 47 и 93 от 2009 г. и бр. 66 и 103 от 2013 г.), в чл. 5, ал. 1 думите „Държавната комисия за енергийно и водно регулиране" се заменят с „Комисията за енергийно и водно регулиране, в специализирания й състав „Водоснабдяване и канализация".

§ 19. Издадените актове от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране по прилагането на Закона за енергетиката и Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги запазват действието си.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на …… 2014 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА

Предлаганият законопроект цели подобряване на енергийното регулиране, извършвано понастоящем от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР).

Предложенията са в отговор на активната обществена дискусия по отношение на дейността на ДКЕВР. Многократно и от различни източници - граждански, правителствени, партийни, бе изразено становище, че следва да се подобри дейността на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, наричана по-нататък „комисията”.

С предвижданите изменения се осигурява по-голяма самостоятелност по отношение на организацията на работа и определяне на необходимите финансови елементи за ефективно осъществяване на регулаторните цели.

С цел гарантиране независимостта на регулатора в закона следва да се посочи изрично, че регулаторът не трябва да търси или приема директни инструкции от правителството или от друго публично или частно лице, че трябва да работи независимо от всякакви пазарни интереси и да взима самостоятелни решения, каквито са конкретните формулировки на текстовете в Третия либерализационен пакет.

Предвид тези принципи назначаването и освобождаването на членовете на комисията се предлага да става не от Министерския съвет, както е понастоящем, а от Народното събрание, като в съответствие със Закона за администрацията това налага дефинирането на регулатора като комисия, а не като държавна комисия към Министерския съвет. Номинациите на кандидатите се предлага да бъдат от народните представители и парламентарни групи, като е предвидена възможност юридически лица с нестопанска цел, регистрирани в обществена полза, и с определен предмет на дейност, както и национално представените организации на работодателите и на работниците и служителите също да могат да предлагат на народните представители и на парламентарните групи кандидатури за членове на комисията.

Разписаните изисквания за публичност на процеса на номиниране и избор на членове на регулатора ще позволят широк дебат и оценка на съответните номинации.

Обмислена беше и възможността изборът на председател и на членове на комисията да става с квалифицирано мнозинство от всички народни представители, но ограничението на чл. 81, ал. 2 от Конституцията не позволява въвеждането на това предложение.

Предложеният проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката има за цел да осъвремени и подобри определени разпоредби в частта му относно осъществяването на регулаторните правомощия. По-конкретно законопроектът има следните цели:

1. Създаване на законови предпоставки за оптимизиране работата на ДКЕВР.

Предлагаме разделянето на комисията на два специализирани състава: единият – по въпросите на енергетиката, а другият – по въпросите на водоснабдяването и канализацията, които да вземат самостоятелни решения в рамките на комисията, като по този начин се цели подобряване на бързината и качеството на работа на комисията.

В момента, поради големия брой и комплексния характер на въпросите, които комисията трябва да решава в сферата на енергетиката, както и фокусирането на обществения интерес върху енергийни проблеми, въпросите от В и К сектора, които са не по-малко важни за обществото, остават на заден план в дневния ред на комисията. Настоящият законов механизъм на вземане на решения по енергийни, респективно по В и К, въпроси от членове на комисията с професионален стаж и в двете области е тромав и създава трудности в работата й. Решенията на комисията по въпроси от сферата на енергетиката, респективно на В и К сектора, би било удачно да зависят само от мнението на членовете на комисията с професионален опит в съответната област. По този начин ще се осигури ефективно използване ресурса на комисията.

В доклад по Консултантска програма за разработване и изпълнение на стратегия за отрасъл водоснабдяване и канализация, по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013”, в частта „Преглед на регулацията на ВиК отрасъла”, консултантът препоръчва да бъде разгледан внимателно вариантът на юридическо разделяне на настоящата комисия в две самостоятелни комисии - за енергетика и за В и К. Предвид невъзможността да бъде извършено такова разделяне в кратки срокове, както и необходимостта от допълнителни финансови средства за формирането на две комисии, което е особено неефективно в период на икономическа криза, считаме за по-подходящ на този етап варианта, който предлагаме, а именно формирането на специализирани състави, отговарящи съответно за регулирането в енергетиката и във водоснабдителните и канализационните услуги.

2. Утвърждаване авторитета на комисията като независим регулаторен орган.

Предложената процедура осигурява публичност в процеса на избор на членовете на комисията, като по този начин се отговаря на обществените очаквания за доверие и прозрачност и се елиминират съмнения относно причините за едно или друго назначение или предсрочно прекратяване на мандати.

Считаме, че избирането на членовете на Комисията за енергийно и водно регулиране от Народното събрание ще обезпечи както спазването на изискването за професионализъм, така и за прозрачност на избора. Такъв подход съответства на общественото очакване за представяне на професионалните възможности на кандидатите.

3. Увеличаване прозрачността в работата на комисията.

Една от характеристиките на работата на комисията, която предизвиква най-голямо недоволство сред обществото, е вземането на решения на закрити заседания. Настоящата практиката показва, че е необходимо обществеността да бъде убедена в наличието на обективност и безпристрастност при вземането на решения.

С цел максимална прозрачност в работата на комисията законопроектът предвижда ограничаване на закритите заседания на специализираните състави на комисията единствено до случаите, когато се оповестява защитена по закон информация. Във всички останали случаи заседанията на специализираните състави следва да бъдат открити. В допълнение се разширява обхватът на публикуваната от комисията информация, включително протоколите от откритите заседания и обществените обсъждания, и начина, по който са гласували членовете на комисията при вземането на решения.

4. Засилване на изискванията към членовете на комисията по отношение на професионалния им опит.

Действащият Закон за енергетиката изисква най-малко 3 години стаж по служебно или трудово правоотношение в енергетиката или водоснабдяването и канализацията за заемане на длъжността член на комисията. Считаме, че с оглед придобиване на необходимите знания и опит за заемане на отговорна длъжност, каквато е член на комисията, е подходящо да се завишат изискванията за професионален опит от 3 на 5 години за всички членове на комисията. В тази връзка се премахва изричното изискване в състава на комисията да има поне по един икономист и юрист. Това изискване се считаше за особено важно при формирането на първоначалния състав на комисията, когато предстоеше попълване на администрацията и нейното обучение в областта на регулирането. Разностранната специализация на членовете на комисията би било плюс в нейната работа, но считаме, че е от компетенциите на Народното събрание да прецени това при избора на членове на комисията въз основа на комплекса от качества на всеки един кандидат, включително област на експертиза и професионален опит.

Запазването на действащото изискване за стаж в комбинация с предвидения нов механизъм за номиниране на кандидати и формиране на специализирани състави необосновано би затруднило в значителна степен процедурата за избор.

Във връзка с изложеното считаме, че предложените промени ще подобрят значително работата и авторитета на комисията като независим регулатор и ще внесат повече прозрачност във вземането на решения, което ще доведе до по-голяма бързина в работата, повече стабилност на актовете и повече доверие от страна на обществото.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(проф. Георги Близнашки)